

PROJEKT SOCJALNY,, BMW”

w zakresie aktywizacji podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach na lata 2016 - 2020

WSTĘP

Realizacja zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej związana jest z obowiązkiem stosowania określonych procedur i swoistych narzędzi, a formy współpracy z osobami korzystającymi ze wsparcia w ramach systemu uzależnione są od uregulowań prawnych, założonych celów, zadań oraz możliwości, mobilności i zaangażowania wspieranych osób w poprawę swojej sytuacji.

Generalnym i długofalowym celem, do którego dąży Ośrodek jest aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją, umożliwienie im zerwania z postawą wyuczonej bezradności i bierności, nabycie postawy aktywnej, odpowiedzialnej i partnerskiej, przez co możliwy stanie się powrót do pełnego udziału w życiu społeczno-zawodowym. Działania reintegracyjne wspierane są między innymi świadczeniami pieniężnymi, wzmacniającymi funkcję ekonomiczną rodziny.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna polega w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń; pracy socjalnej; prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej; analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej; realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych; rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb (Art. 15 ustawy). Ponadto znowelizowaną w sierpniu 2015 r. ustawą o pomocy społecznej do katalogu zadań własnych gminy dodano opracowanie i realizację projektów socjalnych (art. 17 ust2, pkt 3a).

Projekt socjalny to nowe narzędzie pracy, którym zgodnie z ustawową definicją jest „zespół działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym.”.

Mając powyższe na uwadze, jak również misję, cele strategiczne i szczegółowe oraz zadania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014 - 2020, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej opracował niniejszy Projekt socjalny, który jest kontynuacją podejmowanych działań Ośrodka w zakresie aktywizacji podopiecznych w ramach Programu Aktywizacji Podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach „BMW” na lata 2012 - 2015.

PROJEKT SOCJALNY,, BMW” w zakresie aktywizacji podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach na lata 2016 – 2020 stanowi doskonałe narzędzie pracy, zawsze otwarte i możliwe do modyfikacji dzięki kreatywności stosujących go pracowników. Jest wartościowym narzędziem, które zastosowane w odpowiedni sposób skutkować może większą elastycznością udzielanego klientom pomocy społecznej wsparcia poprzez trafną diagnozę, kreatywne rozwiązywanie problemu i skrupulatnie przeprowadzoną ewaluację.

Projekt socjalny „BMW” oparty jest na trzech podstawowych założeniach: budujemy nową świadomość, motywujemy do wprowadzania zmian i wzmacniamy w dążeniu do realizacji celów.

Działania podejmowane w ramach projektu koncentrują się na osobach nieaktywnych zawodowo, ze skomplikowanymi sytuacjami życiowymi oraz na różnorodnych instrumentach aktywizacyjnych, dostosowywanych do ich indywidualnych potrzeb i możliwości. Główną formą podejmowanych działań w ramach projektu jest tworzenie grup zadaniowych celem wykonywania prac „społecznie użytecznych”- prac porządkowych na rzecz gminy, GOPS lub innej instytucji współpracującej z Ośrodkiem oraz różnorodnych usług (w tym opiekuńczych), na rzecz chorych, niepełnosprawnych, niezaradnych życiowo mieszkańców gminy pozostających pod opieką Ośrodka, w oparciu o kontrakt socjalny. Udział uczestników projektu w swoistym treningu pracy na rzecz gminy i jej mieszkańców powoduje, że jest to projekt unikatowy w skali powiatu, przynoszący korzyści dla wszystkich stron w nim uczestniczących.

W latach 2012-2015 do wykonywania prac zaangażowanych było łącznie 32 podopiecznych Ośrodka (27 kobiet i 5 mężczyzn). Z 19 osób które zakończyły udział w realizowanym programie 10 podjęło zatrudnienie)

W latach 2016-2020 planuje się zaangażować ok. 15 osób rocznie.

Głównym zadaniem PROJEKTU SOCJALNEGO „BMW” w zakresie aktywizacji podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach na lata 2016 – 2020 jest niedopuszczenie do marginalizacji życia osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych oraz doprowadzenie do uniezależnienia społecznego i ekonomicznego osób/rodzin zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, które bez udzielenia im pomocy własnym staraniem nie są w stanie zaspokajać swoich podstawowych potrzeb życiowych, zwłaszcza z powodu dyskryminowania ich w dostępie do rynku pracy.

Realizacja zadań zawartych w niniejszym projekcie socjalnym nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych. Służą temu środki finansowe GOPS przeznaczone na utrzymanie Ośrodka oraz środki na zasiłki i pomoc rzeczową. Wyposażenie i sprzęt zabezpiecza Urząd Gminy .

OPIS PROBLEMU

Sytuacja na rynku pracy nie jest najlepsza. Zjawisko bezrobocia i dyskryminacji społeczno-zawodowej przynosi ze sobą poważne konsekwencje psychologiczne dla wielu osób, szczególnie nieaktywnych zawodowo, a jego skutki dotyczą nie tylko jednostki, ale także rodziny, w szczególności wpływają na więź małżeńską i stosunki rodzicielskie.

Brak aktywności społeczno-zawodowej może spowodować oderwanie od rzeczywistości, marginalizację i wykluczenie społeczne. Osoba wykluczona nie jest w stanie samodzielnie poprawić swojego losu i zmiana jej sytuacji życiowej jest całkowicie uzależniona od pomocy z zewnątrz. Odporność tych osób na pogorszenie sytuacji w wyniku wystąpienia tego, co nazywane jest ryzykami socjalnymi (m.in. choroba, macierzyństwo, utrata pracy, sprawności czy starość) jest niska.

Osoby nieaktywne zawodowo często tracą poczucie czasu i przestrzeni, których dookreślenie następuje w naturalny sposób w sytuacji pełnienia ról zawodowych. Degradacja życiowa osób, które przestają być aktywne zawodowo lub nie mają szans, aby wystartować w pracy po zakończeniu edukacji (np. z powodu choroby, macierzyństwa) lub do niej powrócić, postępuje bardzo szybko.

Z opracowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach analizy rynku pracy powiatu kartuskiego wynika, że w roku 2014 stopa bezrobocia w powiecie kartuskim wynosiła 8,4%. W dniu 31 grudnia 2014r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kartuzach zarejestrowanych było 3 725 osób bezrobotnych w tym 16,6 % bez prawa do zasiłku.

Bezrobocie w powiecie charakteryzuje się wysokim udziałem w łącznej liczbie bezrobotnych:

1. bezrobotnych mieszkańców wsi – 84,7%,
2. bezrobotnych kobiet – 59,1%,
4. długotrwale bezrobotnych – 41,0%,
3. ludzi młodych w wieku 18-24 lata – 29,5%.

Liczbę bezrobotnych gm. Sierakowice na tle innych gmin w powiecie kartuskim (stan na 31 grudzień 2014 r.) przedstawia poniższa tabela.

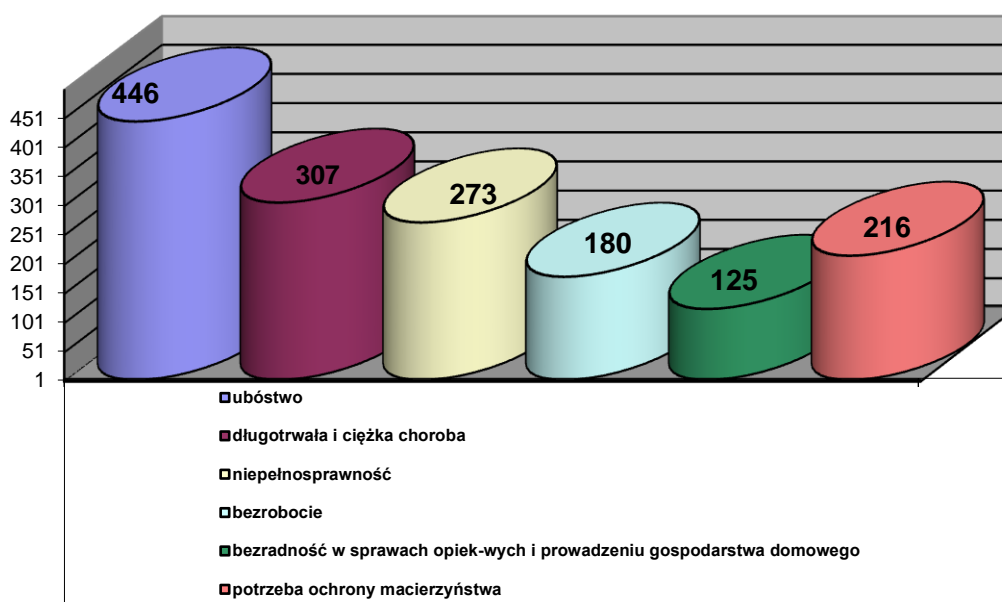
Miasto/Gmina	Ogółem	Kobiet
m. Kartuzy	469	249
m. Żukowo	102	56
gm. Chmielno	260	156
gm. Kartuzy	630	391
gm. Przdokowo	189	114
gm. Sierakowice	511	313
gm. Somonino	412	226
gm. Stężycza	344	197
gm. Sulęczyno	197	128
gm. Żukowo	611	370
Suma	3725	2200

Jak wynika z powyższych danych liczba bezrobotnych z gm. Sierakowice w roku 2014 wynosiła 511 osób w tym 313 kobiet (61,3%). W roku 2015 liczba ta nieco spadła i wynosiła (stan na 31.11.2015 r) - 337 osób w tym 124 osoby zakwalifikowane do III profilu (w tej grupie 90 osób to kobiety).

W związku z bezrobociem, brakiem dostatecznej oraz odpowiedniej ilości ofert pracy sytuacja wielu rodzin z gm. Sierakowice jest trudna. Z rozeznania pracowników socjalnych wynika że w 2014r. większość rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej pobierała świadczenia rodzinne, utrzymywali się z reguły z pracy zarobkowej tylko jednego członka rodziny, renty bądź emerytury. 28,6% rodzin korzystających z pomocy społecznej dotknięta była problemem bezrobocia. Zazwyczaj o wsparcie finansowe zwracały się kobiety. Wzrosło zainteresowanie uzyskaniem pomocy finansowej przez młode osoby. W wielu miejscowościach gminy Sierakowice można dostrzec zjawisko bezrobocia ukrytego oraz proceder pracy nielegalnej. Osoby których ten problem dotyczy często nie zdają sobie sprawy ze skutków takiej sytuacji, żyją „dnem dzisiejszym”, nie myślą o przyszłości, o zapewnieniu sobie środków finansowych na starość (o wypracowaniu emerytury).

Ze świadczeń przyznanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) w 2014r. skorzystało 630 rodzin (łącznie 2 343 osób w tych rodzinach). Liczba osób którym przyznano świadczenia decyzją wynosiła 1 189 co pokazuje , że w stosunku do ogółu mieszkańców gminy świadczeniobiorcy stanowią 6,3 %. Pracą socjalną objęto 436 rodzin w których przebywało 1883 osoby.

Powody przyznania pomocy:

Analizując powody przyznania pomocy należy podkreślić, że rodziny korzystające z pomocy społecznej borykają się jednocześnie z wieloma problemami. Wśród nich aż 70,8% rodzin dotknięta jest ubóstwem, 48,7% rodzin boryka się z problemami wynikającymi z długotrwałej lub ciężkiej choroby a 43,3% z problemem niepełnosprawności. Kolejnym problemem skutkującym koniecznością objęcia pomocą społeczną jest potrzeba ochrony macierzyństwa (34,3%), bezrobocie (28,6%) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (19,8%). Z problemem alkoholizmu borykało się 7,8 % rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej a 3,2 % dotknięta była przemocą w rodzinie. 0,5% rodzin otrzymała pomoc z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, 0,6% rodzin otrzymała pomoc ze względu na zdarzenie losowe i 0,6% z powodu sytuacji kryzysowej w rodzinie.

Poza wyżej wymienionymi przyczynami korzystania ze świadczeń, osoby korzystające z pomocy społecznej często charakteryzowały się niedostateczną motywacją do podjęcia aktywności zawodowej, zależnością od pomocy społecznej, niestabilnością decyzyjną, rozbieżnością deklaracji z podejmowanymi działaniami.

Należy podkreślić, że wszystkie wymienione dysfunkcje mają negatywny wpływ nie tylko na rodziny, które zostały nimi dotknięte. Mają one także wymiar ogólnospołeczny, powodujący konieczność wyasygnowania środków na wsparcie materialne i w naturze oraz potrzebę stałego angażowania wysiłków społecznych skierowanych na minimalizację skutków tych dysfunkcji, widocznych we wszystkich sferach życia społecznego: edukacji, ochronie zdrowia, aktywizacji zawodowej, rozwoju i integracji społecznej.

Zakres problemów w stosunku do ilości wnioskodawców dowodzi, iż wielokrotnie powtarzającym się zjawiskiem jest złożoność trudności życiowych. Ponadto często jeden problem skutkuje pojawieniem się następnego. Świadczyć o tym może sytuacja, kiedy klienci zgłaszają np. problem ubóstwa jednocześnie z brakiem pracy przy czym w trakcie wywiadu środowiskowego na jaw wychodzi również uzależnienie od alkoholu, które prowadzi zwykle do ich wykluczenia społecznego. Często konsekwencją długotrwałego bezrobocia i nakładających się na nie problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu, problemów zdrowotnych w tym wynikających z niepełnosprawności jest obniżenie lub całkowity brak motywacji do działania.

W 2014 r. i w latach ubiegłych zjawisko braku motywacji do podjęcia działań zmierzających do poprawy sytuacji klienta, a także wciąż występująca niechęć do podjęcia współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej była poważnym problemem z którym borykali się pracownicy socjalni. Często bywało tak, że klienci spodziewali się od pracowników socjalnych bezwarunkowej pomocy w uzyskaniu środków finansowych, nie wymagając od siebie pracy nad poprawą własnej sytuacji. W przypadku jednak osób wyrażających chęć współpracy z ośrodkiem istniała możliwość włączenia ich do Programu Aktywizacji i/lub skorzystania z różnych form wsparcia począwszy od pomocy psychologa, pedagoga, specjalisty pracy z rodziną czy też specjalisty w zakresie pomocy ofiarom przemocy poprzez udział w różnych grupach wsparcia, szkoleniach i zajęciach reintegracji zawodowej i społecznej realizowanej w ramach współpracy GOPS w Sierakowicach z innymi instytucjami. W wyniku podjętej przez te osoby współpracy z pracownikiem socjalnym w 2014 r. w programie BMW wzięło udział 22 podopiecznych GOPS. W ciągu roku 12-u z nich zakończyło udział w programie, w tym: 1 osoba podjęła zatrudnienie (umowa o pracę), 1 osoba podjęła pracę dorywczą, 1 osoba otrzymała emeryturę, 1 osoba zajęła się opieką osoby najbliższej (otrzymuje świadczenie pielęgnacyjne), 2 osoby wzięły udział w projekcie realizowanym przez KUL w Wieżycy w partnerstwie z tutejszym ośrodkiem pt. „Uniwersytet Ludowy dla ZMIANY – przystanek Sierakowice”, 2 osoby zostały skierowane do CIS w Garczu, 5 osób po zakończeniu programu usamodzielniało się i nie skorzystało ze wsparcia finansowego tut. Ośrodka. Ponadto 11 osób skorzystało ze wsparcia Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego, 2 osoby uczestniczyły w grupie wsparcia dla osób bezrobotnych.

CELE PROJEKTU

1. Celem nadrzędnym Projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa podopiecznych GOPS wykluczonych społecznie pozostających poza zasięgiem zainteresowania czy możliwości wsparcia ze strony innych instytucji, którzy chcą aktywnie współuczestniczyć w realizacji tego projektu.
2. Wzmocnienie podopiecznych GOPS oraz stworzenie im warunków sprzyjających odzyskaniu zdolności do funkcjonowania społeczno – zawodowego poprzez wykorzystywanie różnorodnych instrumentów aktywizacyjnych, dostosowywanych do indywidualnych potrzeb i możliwości podopiecznych oraz aktywne włączenie we wspólne działania ich najbliższego otoczenia.

Realizacji w/w celów służą działania dążące do:

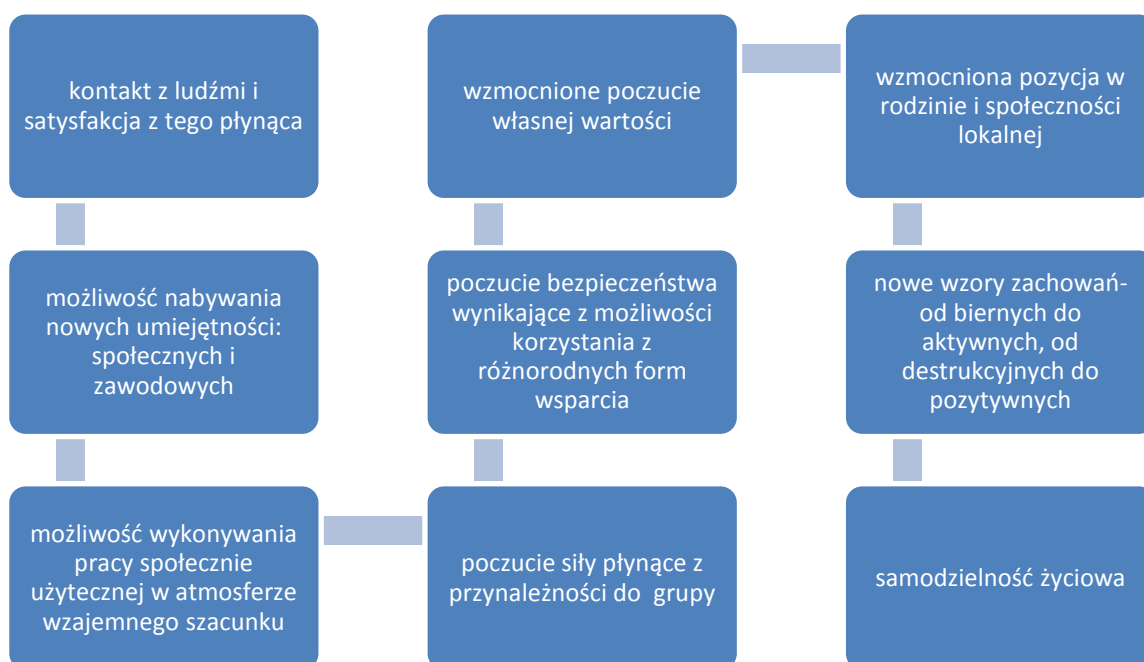
- poprawy funkcjonowania psychospołecznego w tym wzrostu samooceny
- wzmocnienia poczucia własnej wartości
- samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów
- wzrostu odpowiedzialności za własne życie
- zmiany postawy wobec własnego bezrobocia
- wzrostu własnych umiejętności zawodowych i interpersonalnych
- nabycia/wzmocnienia: motywacji do podjęcia zatrudnienia i doskonalenia zawodowego; umiejętności rozpoznawania własnych zasobów; umiejętności autoprezentacji; umiejętności współpracy zespołowej
- zwiększenia aktywności i samodzielności w poszukiwaniu ofert pracy i form doskonalenia zawodowego, itd.
- nabycia zdolności do terminowego i odpowiedzialnego wypełniania obowiązków pracowniczych
- zwiększenie samodzielności, odpowiedzialności i zaradności
- zdobycia umiejętności organizacji i gospodarowania czasem
- podjęcia aktywności społeczno-zawodowej

Tak sformułowane cele projektu są wynikiem narastających problemów związanych z bezrobociem oraz konieczności przeciwdziałania temu zjawisku i tworzenia warunków umożliwiających odzyskanie zdolności do funkcjonowania społeczno – zawodowego podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach.

ATUTY I KORZYŚCI Z UDZIAŁU W PROJEKCIE

Dla każdego człowieka podstawową wartością jest niezależność, którą uzyskuje dzięki pracy. Poza wymiarem ekonomicznym najważniejsze znaczenie ma ta jej wartość, która stanowi o budowaniu kapitału społecznego. Udział w relacjach społecznych wzmacnia tożsamość jednostki, podnosi jej samoocenę, ułatwia korzystanie z pewnych zasobów społecznych, takich jak wymiana informacji, dóbr i usług na zasadach wzajemności. Wymagania wynikające z przeobrażeń społecznych w kierunku społeczeństwa usługowego i opartego na wiedzy, motywujące do stałego podnoszenia umiejętności i pełnego angażowania się w życie społeczne, zawodowe i rodzinne powodują, że problem bezrobocia, czy ogólniej, pozostawania bez pracy, jest na dzień dzisiejszy poważnym wyzwaniem dla samorządu gminy w tym pracy socjalnej.

Korzyści płynące z realizacji projektu i udziału w nim osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przedstawia poniższy diagram.

ADRESACI

Osoby bezrobotne i bierne zawodowo w wieku aktywności zawodowej, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w tym:

- osoby nie korzystające ze wsparcia PUP, poszukujące pracy przy wykorzystaniu innych form wsparcia, deklarujące gotowość do podjęcia aktywności społeczno-zawodowej.
- osoby zarejestrowane w PUP - w szczególności zakwalifikowane do III profilu,
- osoby bez uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych i nie posiadające własnych świadczeń emerytalnych
- osoby nie posiadające statusu osoby bezrobotnej lecz nieaktywne zawodowo między innymi z przyczyn zdrowotnych, kulturowych, organizacyjnych, społecznych itp.

REALIZACJA PROJEKTU

W realizację projektu włączeni są wszyscy pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach oraz Zespół Poradnictwa Specjalistycznego, Urząd Gminy oraz osoby fizyczne będące jednocześnie klientami GOPS czy też organizacje i instytucje wyrażające zgodę na wykonywanie na ich rzecz pracy, przez uczestników projektu. Za organizację i bezpośredni nadzór odpowiada kierownik GOPS.

Lp	Działania	Odpowiedzialni
1.	Diagnoza problemów, potrzeb i możliwości podopiecznego	Pracownicy socjalni GOPS
2.	Kwalifikacja do projektu	Kierownik GOPS
3.	Zawarcie kontraktu socjalnego z osobą zakwalifikowaną do projektu	Pracownicy socjalni GOPS
4.	Przygotowanie do rozpoczęcia realizacji pracy w tym przeszkolenie, wyposażenie w sprzęt i narzędzia, ubezpieczenie uczestników od NW i OC	Kierownik GOPS
5.	Organizowanie pracy uczestnikom, przydzielenie zadań	Kierownik w porozumieniu z podmiotami uczestniczącymi
6.	Praca socjalna ukierunkowana na wsparcie uczestnika w realizacji ustalonych działań i osiągnięcie jego samodzielności życiowej, w tym m.in. poprzez udział w grupie wsparcia	Pracownicy socjalni
7.	- Poradnictwo i wsparcie indywidualne lub grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo poprawę i/lub przywrócenie zaradności życiowej - w razie potrzeby poradnictwo i wsparcie indywidualne lub grupowe członków rodziny osoby objętej projektem	Pracownicy Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego - psycholog - pedagog - specjalista pracy z rodziną
8.	Monitoring realizacji planu działań	Pracownicy socjalni
9.	Monitoring i ewaluacja projektu	Kierownik

Monitoring i ewaluacja PROJEKTU SOCJALNEGO „BMW” w zakresie aktywizacji podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach na lata 2016 – 2020 polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych i organizacyjnych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

PODSUMOWANIE

Realizacja celów zawartych w projekcie pozwoli uniknąć podejmowania działań dorywczych, często niespójnych i chaotycznych, które mogą stać się źródłem niepowodzenia a w konsekwencji stresów i porażek osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Warunkiem powodzenia realizacji zadań zawartych w projekcie jest oferowanie podopiecznym, borykającym się z problemem bezrobocia, określonych zadań do wykonania jako swoisty trening pracy, w powiązaniu z wsparciem finansowym oraz wsparciem specjalistycznym przy jednoczesnym dostosowaniu tych form do konkretnego bezrobotnego, jego oczekiwań i predyspozycji. Ponad to stworzenie odpowiednich struktur, sposobów i procedur działania będzie warunkować właściwe wdrażanie Projektu.

Istotne z punktu widzenia skuteczności realizacji działań – szczególnie z osobami długotrwale pozostającymi bez pracy będzie miało zastosowanie psychologicznego modelu procesu wprowadzania zmian z godnie z teorią pola sił (force-field theory), zaproponowaną przez psychologa Kurta Lewina

wywołanie u klienta niezadowolenia z obecnej sytuacji, wywołanie potrzeby zmiany obecnego stanu, zaprezentowanie wizji pozytywnej przyszłości, rewizja dotychczasowych postaw klienta

kształtowania, nowych wzorców zachowań, przekonań, proponowanie bezpiecznych dla klienta rozwiązań, akceptacja przez klienta wspólnie ustalonych celów i zaplanowanych działań

utrwalenie wprowadzonych wzorców postępowania i postaw na drodze ich pozytywnego wzmocnienia (nagradzania, pochwał, ukazywania korzyści), a negatywnego wygaszania zachowań niepożądanych

Intencją przyjętego w projekcie modelu jest takie pokierowanie procesem zmiany, aby jej rezultatem były nie tylko powierzchowne zachowania klienta, ale także przyjęcie przez klienta nowych – pożądaných postaw.